

ПОГОДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

_____ Людмила ЛУЗАН

02.05.2024

СХВАЛЮЮ

Ректор КВНЗ «Харківська академія
неперервної освіти»

_____ Любов ПОКРОЄВА

02.05.2024

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації за темою

«Реалізація ідей НУШ у курсі зарубіжної літератури. 7-9 класи»
«Implementation of the Ideas of the New Ukrainian School
in the Foreign Literature Course. Grades 7-9»

Розробник:

Дегтярьова Г.А., завідувач кафедри методики навчання мов і літератури, д. пед. н., міжнародний сертифікований тренер з медіаграмотності, регіональний координатор із впровадження медіаосвіти в Україні, експерт із сертифікації вчителів базової освіти, тренер НУШ

Співрозробники:

Андропова Л.Г., професор кафедри, к. філол. н., доцент, тренер НУШ

Румянцова-Ляхтіна О.О., викладач кафедри методики навчання мов і літератури, експерт уроків проєкту «Всеукраїнська школа онлайн», тренер НУШ

СХВАЛЕНО

Протокол засідання
кафедри методики навчання мов і літератури
30.04.2024 № 4

1.1. Загальні положення

Освітня програма підвищення кваліфікації за темою «Реалізація ідей НУШ у курсі зарубіжної літератури. 7-9 класи» є складовою Комплексної програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників із зарубіжної літератури.

1.2. **Актуальність** освітньої програми зумовлена переходом з адаптаційного циклу (5-6 класи) до базового предметного навчання (7-9 класи) в умовах запровадження нового Державного стандарту базової середньої освіти та необхідністю підготовки вчителів зарубіжної літератури до роботи за новим стандартом в контексті вимог законодавства та на виконання заходів державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», а також необхідністю формування готовності вчителів ЗЗСО до реалізації стратегічних завдань розвитку шкільної освіти, національної системи освіти ХХІ століття, інтеграції у світовий освітній простір та переформатуванням традиційних підходів до навчання.

1.3. Мета й завдання

Мета – актуалізація ідей НУШ, окреслення особливостей професійної діяльності вчителів зарубіжної літератури під час організації вивчення зарубіжної літератури на рівні циклу базового предметного навчання (7-9 класи) в умовах запровадження ідей НУШ і нового Державного стандарту базової середньої освіти.

Основні завдання:

- **удосконалення** предметно-методичної, проєктувальної та інноваційної компетентностей учителів зарубіжної літератури відповідно до професійного стандарту за професією «Учитель закладу загальної середньої освіти»;
- **підготовка** вчителів до якісної реалізації Державного стандарту базової середньої освіти в умовах НУШ;
- **опрацювання сучасних методик і технологій** навчання зарубіжної літератури учнів на рівні циклу базового предметного навчання (7-9 класи);
- **задоволення потреб** учителів зарубіжної літератури в отриманні теоретичних знань та практичних умінь щодо проєктування освітньої діяльності з зарубіжної літератури на рівні циклу базового предметного навчання (7-9 класи) відповідно до вимог нового Державного стандарту базової середньої освіти;

- **актуалізація знань** щодо застосування інноваційних підходів при реалізації ідей НУШ у 7-9 класах на уроках зарубіжної літератури;
- **підвищення рівня** професійних знань й умінь учителів зарубіжної літератури в здійсненні самоаналізу й самооцінки власного досвіду, удосконалення фахової майстерності, підготовки до якісного виконання професійних завдань щодо реалізації ідей НУШ під час вивчення курсу зарубіжної літератури у 7-9 класах НУШ.

1.4. Форма навчання – дистанційна, очно-дистанційна.

1.5. Структура освітньої програми

Модуль 1 Сучасні нормативні вимоги до організації освітньої діяльності

Модуль 2 Концептуальні засади оновлення змісту освітньої діяльності

Модуль 3 Сучасні підходи до організації освітнього процесу

Модуль 4 Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу

Модуль 5 Діагностико-аналітичний

1.6. Очікувані результати

МОДУЛЬ 1. Сучасні нормативні вимоги до організації освітньої діяльності

Очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- норм і законів про освіту;
- сучасних тенденцій розвитку освіти загалом;
- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері базової середньої освіти;
- сутності Концепції Нової української школи;
- принципів педагогіки партнерства;
- цифрових технологій та електронних освітніх ресурсів для навчання учнів української мови та літератури/інтегрованих курсів мовно-літературної освітньої галузі, їх оцінювання та організації їхнього самоконтролю, відстеження прогресу учнів у навчанні.

Уміння:

- організовувати педагогічну діяльність на засадах сучасних підходів до навчання в НУШ;
- організовувати освітній процес відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти;
- використовувати цифрові пристрої, їх базове програмне забезпечення, працювати з операційними системами, онлайн-сервісами, застосунками, файлами, мережею «Інтернет»;
- ефективно взаємодіяти й працювати в команді.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- професійна мобільність та гнучкість.

МОДУЛЬ 2. Концептуальні засади оновлення змісту освітньої діяльності***Очікувані результати охоплюють*****Знання й розуміння:**

- сутності основних ідей, принципів побудови Державного стандарту повної загальної середньої освіти;
- структури та змісту типової освітньої програми та освітньої програми закладу освіти, типового навчального плану та робочого навчального плану, модельних навчальних програм для 7-9 класів із зарубіжної літератури та навчальної програми;
- теоретико-методологічного і загально педагогічного контексту компетентнісної освіти;
- сучасних освітніх трендів;

Уміння:

- застосовувати освітні інновації для організації навчально-пізнавальної діяльності учнів 7-9 класів;
- застосовувати методи та прийоми збагачення мовлення учнів на уроках зарубіжної літератури для висловлення ними думок, почуттів і ставлень;
- спрямовувати навчальні заняття на формуванні в учнів 7-9 класів ключових компетентностей та суспільних цінностей;
- застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей, навчальних предметів (інтегрованих курсів) під час підготовки та проведення навчальних занять;
- розвивати креативне мислення учнів.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- зміни ролі педагога у сучасному навчанні;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти.

МОДУЛЬ 3. Сучасні підходи до організації освітнього процесу***Очікувані результати охоплюють*****Знання й розуміння:**

- організовувати освітній процес відповідно до вимог законодавства;
- визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням вимог державного стандарту базової середньої освіти, типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої

освіти (освітніх програм, укладених науковими установами, іншими суб'єктами освітньої діяльності, що затверджені у відповідному порядку), модельних навчальних програм, попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб;

- проєктувати зміст навчання зарубіжної літератури на основі модельних навчальних програм для 7-9 класів і підручників відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти;
- формувати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей;
- стратегій комунікації з учасниками освітнього процесу;
- змісту предмету «зарубіжна література» й методик його викладання;
- змісту й особливостей технологій і методик особистісно зорієнтованого, компетентнісного та інтегрованого навчання зарубіжної літератури, виховання і розвитку учнів;
- вимог до обов'язкових результатів навчання учнів зарубіжної літератури і рівнів сформованості їхніх компетентностей;
- стратегій розвитку критичного мислення;
- форм, методів та засобів навчання зарубіжної літератури, виховання і розвитку учнів різних вікових груп.

Уміння:

- добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів в умовах розбудови Нової української школи, зокрема ігрові форми роботи;
- розвивати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей; формувати готовність до їх застосування в навчальних та життєвих ситуаціях;
- застосовувати різні лайфхаки, види і форми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів;
- формувати ключові літературознавчі компетентності в контексті положень Державного стандарту базової середньої освіти;
- формувати читацьку грамотність засобами медіаосвіти;
- використовувати на уроках зарубіжної літератури засоби візуалізації для активізації пізнавальної діяльності учнів 5-6 класів.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- партнерської взаємодії та співпраці з суб'єктами освітнього процесу;
- особистісної орієнтації на підвищення рівня власної дидактичної компетентності;
- формування умов досягнення успішного результату практичної діяльності, виховання ціннісного ставлення до особистісних здобутків навчання.

МОДУЛЬ 4. Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу

Очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- значущості психологічних умов розвитку фізичного, психічного, соціального та духовного розвитку особистості в освітньому процесі;
- індивідуальних особливостей учнів (вік, здібності, інтереси, потреби, мотивація, можливості, досвід тощо), їх вплив на засвоєння навчального матеріалу та успішну соціалізацію;
- принципів і підходів конструювання індивідуальної освітньої траєкторії учня;
- основних стратегій, спрямованих на посилення взаємодії учнів;
- основних завдань членів команди психолого-педагогічного супроводу осіб з особливими освітніми потребами;
- видів та проявів насильства, булінгу (цькування), правил запобігання та протидії їм;
- вимог до змістового наповнення освітнього середовища;
- соціально-професійних ролей учителя: фасилітатора, тьютора, коуча, медіатора;
- педагогіки партнерства;
- розвитку психологічної стійкості та резильєнтності;
- сучасних підходів до педагогічного оцінювання.

Уміння:

- планувати і здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та інших особливостей учнів (їх здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду);
- планувати й вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію учня;
- застосовувати методи роботи, навчальні матеріали та завдання для розвитку пізнавальної діяльності учнів та формування у них мотивації до навчання;
- використовувати стратегії, що заохочують учнів до ефективної взаємодії ;
- використовувати різні соціально-професійні ролі вчителя (фасилітатор, тьютор, коуч, медіатор);
- надавати психосоціальну підтримку в кризових умовах/ситуаціях;
- здійснювати особистісну саморегуляцію емоційних станів і почуттів, розвивати психологічну стійкість/резильєнтність;
- організовувати процеси навчання виховання і розвитку учнів з урахуванням їхніх потреб, здібностей і реальних навчальних можливостей;

- вживати заходів щодо запобігання та протидії булінгу, різним проявам насильства серед учнів та інших учасників освітнього процесу;
- застосовувати в педагогічній діяльності стратегії формувального оцінювання.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- дитиноцентризм;
- готовність до змін, партнерства, взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу, гнучкість й адаптивність;
- розвиток професійної самосвідомості й рефлексія власної професійної діяльності.

1.7. Перелік компетентностей, що може набути та/або розвинути слухач за умови успішного засвоєння програми

1. **A2 предметно-методична** (здатність спрямовувати зміст навчання зарубіжної літератури на формування в учнів 7-9 класів суспільних цінностей, ключових та предметних компетентностей; здатність добирати сучасні та ефективні методики і технології навчання виховання й розвитку школярів, зокрема використовувати сучасні освітні інструменти в професійній діяльності; розробляти медіаосвітні вправи для проведення сучасних дистанційних уроків літератури; здатність використовувати онлайн-інструменти для формувального та підсумкового оцінювання навчальних досягнень учнів 7-9 класів);

2. **G2 проєктувальна** (здатність проєктувати зміст навчання зарубіжної літератури у 7-9 класах на основі модельних навчальних програм і підручників відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти, зокрема з метою надолуження освітніх втрат із предмета).

3. **D1 інноваційна** (здатність використовувати інновації у професійній діяльності, зокрема впроваджувати елементи STEM-освіти, АРТ-технологій і штучний інтелект в уроки зарубіжної літератури у 7-9 класах).

КУРИКУЛУМ

за освітньою програмою за темою «Реалізація ідей НУШ у курсі зарубіжної літератури. 7-9 класи»

№ з/п	назва модуля	к-ть годин
1.	Сучасні нормативні вимоги до організації освітньої діяльності на етапі базового предметного навчання	2
2.	Концептуальні засади оновлення змісту освітньої діяльності у 7-9 класах НУШ	14
3.	Сучасні підходи до організації освітнього процесу у 7 класі	8
4.	Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу	4
5.	Діагностико-аналітичний	2
	Разом за модулями (годин/кредитів)	30 год/1 кредит

Курикулум є основою для складання навчально-тематичного плану, робочої навчальної програми / РНТП / розкладу навчальних занять, що оприлюднюються на сайті КВНЗ «Харківської академії неперервної освіти».

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

за освітньою програмою за темою «Реалізація ідей НУШ у курсі зарубіжної літератури. 7-9 класи»

Назва модуля (інваріантна складова)	№ теми	Назви тем (варіативна складова)	Умовні позначення компетентностей, що розвиваються	Усього годин
І. Сучасні нормативні вимоги до організації освітньої діяльності на етапі базового предметного навчання	1.1	7-9 клас НУШ: огляд і розбір компетентнісного потенціалу мовно-літературної освітньої галузі Державного стандарту базової середньої освіти	В3.1, Г1.1, Г1.2, Г2.1, Г2.2	2
	1.2	Використання онлайн-сервісів для організації дистанційного навчання учнів 7-9 класів	А3.1, А3.2, А3.3	2
	Разом годин на модуль			2
ІІ. Концептуальні засади оновлення змісту освітньої діяльності у 7-9 класах НУШ	2.1	Обираємо модельні програми та підручники із зарубіжної літератури для реалізації нового змісту освіти на етапі базового предметного навчання (7-9 класи)	А2.1, А2.2, А2.3, А2.4, А2.5, А3.2, А3.3	2
	2.2	STEM-освіта на уроках мовно-літературної освітньої галузі: особливості впровадження у 7-9 класах	А1.4, А2.4, А2.5, А3.1, А3.3, Д1.2	2
	2.3	Штучний інтелект – засіб підвищення пізнавального інтересу на уроках зарубіжної літератури у 7-9 класах	А1.4, А2.4, А2.5, А3.1, А3.3, Д1.2	2
	2.4	Елементи АРТ-технологій на уроках зарубіжної літератури як засіб вільного самовираження та самопізнання	А2.4, Б2.1, Д1.2	2
	2.5	Пазли сучасного дистанційного уроку літератури	А2.1, А2.2, А2.3, А2.4, А2.5, А3.2, А3.3	2
	2.6	Як спроектувати урок, щоб надолужити освітні втрати із зарубіжної літератури	А1.1, А2.1, А2.2, А2.4	2
	2.7	Практичний кейс: сучасні освітні інструменти в роботі вчителя зарубіжної літератури з учнями 7-9 класів	А2.2, А2.4, А3.2, А3.3	2

	Разом годин на модуль			14
III. Сучасні підходи до організації освітнього процесу у 7 класі	3.1.	Відображення актуальних проблем сучасної інтерпретації художніх текстів у модельних програмах із зарубіжної літератури для 7-9 класів	В3.1, Г1.1, Г1.2, Г2.1, Г2.2	2
	3.2	7 клас. Рубрика «Незвичайні історії: класика детектива»: розслідування таємниць жанру детектива як інструмент формування критичного мислення учнів	А2.1, А2.2, А2.4, В3.1, Г2.2	2
	3.3	Фантастика у шкільному курсі зарубіжної літератури: інтерпретація фантастичних історій на уроках у 7 - 9 класах	А2.1, А2.2, А2.4, В3.1, Г2.2	2
	3.4	Медіаосвітні вправи на уроках зарубіжної літератури у 7 класі	А2.2, А2.4, А2.5, А3.1, Г2.2	2
	Разом годин на модуль			8
IV. Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу	4.1	Онлайн-інструменти для формувального та підсумкового оцінювання у 7-9 класах	А2.6, А3.1, А3.2, А3.3	2
	4.2	Психологічні умови організації освітнього процесу на другому циклі базової середньої освіти	Б1.1, Б1.2, Б1.3, Б1.4, В3.1	2
	4.3	Педагогічна підтримка учнів з ООП на рівні базової середньої освіти	Б1.1, Б3.2, Б3.3, В1.2	2
	Разом годин на модуль			4
V. Діагностико-аналітичний	5.1	Настановне заняття		1
	5.2	Підсумкове тестування		1
	Разом годин на модуль			2
Усього (годин/кредитів):				30 год/ 1 кредит

ЗМІСТ МОДУЛІВ

МОДУЛЬ 1. Сучасні нормативні вимоги до організації освітньої діяльності на етапі базового предметного навчання

Тема 1.1. 7-9 клас НУШ: огляд і розбір компетентнісного потенціалу мовно-літературної освітньої галузі Державного стандарту базової середньої освіти

Роль компетентнісного підходу в НУШ. Опис ключових компетентностей та наскрізних умінь у Державному стандарті базової середньої освіти.

Опис компетентнісного потенціалу мовно-літературної освітньої галузі. Можливості й зобов'язання освітньої галузі щодо підтримки всіх ключових компетентностей, як визначені в Державному стандарті базової середньої освіти.

Зв'язок компетентнісного потенціалу освітньої галузі з обов'язковими результатами цієї галузі.

Тема 1.2. Використання онлайн-сервісів для організації дистанційного навчання учнів 7-9 класів

Варіанти організації та забезпечення системи дистанційного навчання у закладі загальної середньої освіти. Підбір цифрових інструментів для налагодження комунікаційного простору співпраці між всіма учасниками освітнього процесу.

Цифрові ресурси для організації освітнього процесу в режимі онлайн. Добір цифрових інструментів для налагодження комунікаційного простору співпраці між всіма учасниками освітнього процесу. Сервіси та програмні середовища для системної організації педагогом цифрового освітнього простору: системи управління змістом курсів, навчальні платформи, сайти, віртуальні класні кімнати та дошки та ін.

Цифровий інструментарій для створення власного навчального контенту та ресурси для забезпечення оцінювання учнів під час дистанційного навчання.

Використання готових програмних рішень для забезпечення дистанційного та змішаного навчання. Дотримання норм авторського права, доброчесність.

МОДУЛЬ 2. Концептуальні засади оновлення змісту освітньої діяльності у 7-9 класах НУШ

Тема 2.1. Обираємо модельні програми та підручники із зарубіжної літератури для реалізації нового змісту освіти на етапі базового предметного навчання (7-9 класи)

Новий Державний стандарт базової середньої освіти (Державний стандарт, 2020), Типова освітня програма (Типова освітня програма, 2021).

Головні підходи, які реалізовано у викладанні зарубіжної літератури в основній школі в модельних програмах «Зарубіжна література. 7–9 класи» (особистісно-орієнтований, комунікативний підхід, компетентісно-діяльнісний підхід, соціокультурний підхід). Освітні завдання при вивченні зарубіжної літератури в школі в контексті базової середньої освіти. Шляхи реалізації програм. Змістовий компонент курсу «Зарубіжна література» в 7–9 класах. Діяльнісний компонент МНП.

Навчальна програма. Різниця між модельною та навчальною програмою. Аналіз наявної навчально-методичної літератури із зарубіжної літератури. Особливості організації освітнього процесу під час вивчення зарубіжної літератури в 7-9 класах.

Тема 2.2. STEM-освіта на уроках мовно-літературної освітньої галузі: особливості впровадження у 7-9 класах

Що таке STEM-освіта? Що STEM-освіта дає дітям і вчителям.

Напрями розвитку STEM-освіти в Україні. Складові STEM-компетентності, які формуються в галузі природничо-математичної освіти (STEM-освіти) і які паралельно можуть формуватися на уроках літератури. Основні організаційні форми для реалізації STEM-навчання

STEM-урок: підготовка, структура та проведення. Рекомендації, які допоможуть створити хороший STEM-урок.

Елементи STEM-освіти на уроках мовно-літературної освітньої галузі. Приклади творчих завдань для застосування елементів STEM-освіти під час вивчення деяких тем з літератури.

Як модельні програми можуть допомогти визначити STEM-наповнення уроків зарубіжної літератури.

Тема 2.3. Штучний інтелект – засіб підвищення пізнавального інтересу на уроках зарубіжної літератури у 7-9 класах

Штучний інтелект (ШІ) як інструмент освітнього процесу. ШІ як засіб розвитку мовних і мовленнєвих навичок учнів. Аналіз і порівняння текстів різних стилів і жанрів за допомогою ШІ.

ІІІ як засіб підвищення мотивації і зацікавленості учнів до уроків літератури.

ІІІ як помічник учителя. Створення уроків та аналіз даних за допомогою ІІІ. Персоналізовані та інтерактивні ігри, створені за допомогою ІІІ. Генерація відео та зображень персонажів творів. Написання творчих робіт за допомогою ІІІ.

Практична робота із застосунками Padlet, Canva, чат GPT тощо.

Тема 2.4. Елементи АРТ-технологій на уроках зарубіжної літератури як засіб вільного самовираження та самопізнання

Арт-терапія як технологія цілеспрямованого використання мистецтва. Мистецтво на уроках літератури як засіб впливу на особистість із метою її самопізнання та саморозвитку. Історія арт-педагогіки. Завдання арт-педагогіки та її специфічні ознаки.

Складові арт-терапії на уроках літератури (знання, діяльність, цінності).

Створення хмари слів як засіб мотивації. Кінотерапія як засіб підвищення пізнавального інтересу до вивчення твору. Малювання настрою твору. Арт-маска як засіб характеристики головного героя твору. Ізотерапія – вираження настрою поезії або прозового тексту. Створення дизайнерського одягу для головних героїв. Фотоколаж як засіб відображення образів-символів твору. Цікаві розмальовки. Домашні завдання з використанням арт-терапії.

Тема 2.5. Пазли сучасного дистанційного уроку літератури

Дистанційне навчання. Його мета й завдання. Орієнтовна структура дистанційного уроку літератури. Створення ситуації успіху. Афірмації на уроках літератури. Мотивація як важлива складова уроку. Види мотивації. Етап первинної мотивації. Сучасні цифрові технології для організації актуалізації опорних знань. Візуалізація навчального матеріалу, відеоконтент, проблемні питання як тригери сучасного дистанційного уроку літератури.

Технології роботи з текстом в дистанційному форматі. Прийоми спрямованого та керованого читання. Ведення дискусій як засіб формування комунікативних навичок. Перевірка засвоєних знань. Платформи для онлайн-тестування. Зворотний зв'язок. Рефлексія. Сучасні цифрові інструменти для проведення рефлексії. Види домашніх завдань.

Тема 2.6. Як спроектувати урок, щоб надолужити освітні втрати із зарубіжної літератури

Поняття про освітні втрати. Освітні втрати під час воєнного стану. Дослідження якості освіти з читацької грамотності. Діагностика освітніх втрат.

Первинне й вторинне діагностування. Освітні платформи з діагностичними тестами. Корекція навчальних програм відповідно до очікуваних результатів.

Інноваційні методи й прийоми для надолуження освітніх втрат: оновлення мотивації, стратегії розуміння прочитаного, таксономія Блума як інструмент, що допомагає просуватися покроково, добір цікавих завдань. Використання технології «Пантбук», флеш-карток у роботі з теоретичними матеріалами.

Практикум. Проектування уроку зарубіжної літератури з урахуванням освітніх втрат.

Тема 2.7. Практичний кейс: сучасні освітні інструменти в роботі вчителя зарубіжної літератури з учнями 7-9 класів

Структура уроку з використанням інноваційних технологій. Сучасний акмеологічний урок, його цілі, орієнтація на педагогічне партнерство. Робота з настроєм учня. Розвиток soft skills – обов'язкова умова для трансформації і розвитку суспільства. Інтерактивізація та гейміфікація. Імерсивне навчання.

Пріоритизація як робота не на кількість, а на якість. Створення ментальних карт у різних програмах. Переваги мікронавчання та освітні ресурси для нього. Шестикутне навчання та його сутність. Убіквітарність як засіб побудови освітнього процесу навколо знань та навичок, які є широко розповсюдженими.

МОДУЛЬ 3. Сучасні підходи до організації освітнього процесу у 7 класі

Тема 3.1. Відображення актуальних проблем сучасної інтерпретації художніх текстів у модельних програмах із зарубіжної літератури для 7-9 класів

Зумовленість порушення актуальних проблем вивчення літератури особливостями сучасного соціокультурного простору.

Особливості сучасного полікультурного простору, їх залежність від соціальних, політичних, економічних, світоглядних обставин, воєнних конфліктів, що відбуваються у різних кутках світу і як наслідок вплив на світову культуру і її невід'ємну частину – літературу.

Поняття «масова» та «елітарна» література. Белетристика. Головні жанри.

Провідні методи інтерпретації художнього тексту. Логотип цілісного аналізу твору при вивченні зарубіжної літератури за модельними програмами для 7 – 9 класів.

Роль книги у вихованні духовних цінностей в юних читачів. Головні теми, проблеми, ідеї, втілені у творах зарубіжної літератури.

Проблема літературних напрямів у сучасній зарубіжній літературі. Реалізм і постмодернізм. Найвідоміші представники.

Характеристика творів сучасної літератури, що увійшли до оновлених програм із зарубіжної літератури.

Тема 3.2. 7 клас. Рубрика «Незвичайні історії: класика детектива»: розслідування таємниць жанру детектива як інструмент формування критичного мислення учнів

Детектив як літературний жанр, його місце у контексті літературного процесу.

Причини популярності детектива серед читачів різних поколінь.

Визначення понять: «детектив», «детективна інтрига», «оповідач», «сюжет».

Провідні ознаки жанру. Жанрове розмаїття детективної літератури.

Роль детектива у формуванні в читачів стійкого інтересу до читання, критичного мислення, реалізації емоційно-ціннісної лінії.

Першоджерела класичного детектива. Видатні представники детективної літератури.

Особливості сюжету, композиції, провідні композиційні прийоми у творах. Характеристика персонажів. Художні засоби реалізації авторської позиції у детективах.

Зв'язок детективних творів з іншими видами мистецтва.

Тема 3.3. Фантастика у шкільному курсі зарубіжної літератури: інтерпретація фантастичних історій на уроках у 7 - 9 класах

Фантастика і фентезі – найпопулярніші серед читацької аудиторії види художньої літератури. Обумовлення цього явища різними причинами – віковими, психологічними, намаганням зануритися в інший світ, який вимагає від людини знаходити вихід із будь-якої ситуації.

Визначення понять «фантастика», «фентезі», «художній час і простір».

Роль фантастики і фентезі у формуванні читача як особистості.

Спільне й відмінне у творах фентезі і фантастики.

Першоджерела творів фантастики і фентезі. Відбиття елементів цього різновиду літератури у творах певних епох.

Особливості поетики творів, мови і стилю їх авторів.

Тема 3.4. Медіаосвітні вправи на уроках зарубіжної літератури у 7 класі

Медіаосвітній компонент у Державному стандарті базової середньої освіти. Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з мовно-літературної освітньої галузі, які стосуються базових знань

медіаграмотності:

інформація, комунікація, текст.

Орієнтовні види медіазавдань, які можна запропонувати учням/ученицям. Приклади медіаосвітніх вправ, які можна використати на уроках зарубіжної літератури у 7 класі.

Роль медіаосвіти на уроках зарубіжної літератури.

МОДУЛЬ 4. Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу

Тема 4.1. Онлайн-інструменти для формувального та підсумкового оцінювання у 7-9 класах

Формувальне оцінювання. Його мета і завдання. Порівняльна характеристика формувального й традиційного оцінювання. Орієнтири для конструювання моделі формувального оцінювання. Навчальні цілі.

Формулювання критеріїв і стандартів оцінювання. Рефлексія як можливість і вміння учнів і учениць аналізувати власну діяльність. Приклади форм для формувального оцінювання (електронні анкети).

Цифрові інструменти для формувального оцінювання. Сервіси для створення вікторин, онлайн-тестувань, інтерактивних завдань, інфографіки, візуалізації, вебквестів, презентацій, документів, таблиць.

Тема 4.2. Психологічні умови організації освітнього процесу на другому циклі базової середньої освіти

Як підтримати інтерес учня до навчання: мотиваційний аспект та створення ситуації успіху. Основні аспекти у педагогічному мистецтві вчителя. Стимул. Мотив. Мотивація. Критика. Що ж потрібно робити, щоб підвищити мотиваційну сферу здобувача освіти? Алгоритм пошуку причин невдач дитини. Педагогічні рекомендації, яких має дотримуватися вчитель. Ситуація успіху. Створення ситуації успіху. Кроки створення ситуації успіху.

Основні умови створення психологічного комфорту. Позитивний психологічний клімат на уроці починається із самонавіювання вчителя.

Як встановити контакт з дитиною? Етапи встановлення контакту з дитиною: етап «Знайомство», етап «Оцінювання потреб дитини», етап «Знайомство з місцевістю», етап «Підтримка». Що не рекомендується робити під час спілкування з дитиною? Психологічна допомога дітям у кризових ситуаціях. Принципи надання першої психологічної допомоги.

Кризова ситуація: вікові особливості реагування. Реакції, дітей молодшого шкільного віку, на травмуючу кризову ситуацію. Реакції підлітків на травмуючу ситуацію.

Ознаки посттравматичного стресу. Як зробити спілкування з дитиною доброзичливим (пам'ятка для батьків). Практики, які допоможуть стабілізуватися: контроль стоп, спини, очей і рук. Техніка заземлення. Точка екстреної допомоги під час паніки. Психотерапевтична практика. Якщо тобі потрібна професійна психологічна допомога. Діяльність Національної дитячої «гарячої лінії».

Тема 4.3. Педагогічна підтримка учнів з ООП на рівні базової середньої освіти

Базові потреби людини. Освітні труднощі учнів з особливостями розвитку. Особливі освітні потреби: поняття, сучасна класифікація, рівні прояву, процедури визначення.

Поняття підтримки в освітньому процесі. Скафолдинг.

Наявність труднощів в освітньому процесі – підстава для надання додаткової підтримки в закладі освіти. Додаткова підтримка учнів з ООП.

5 рівнів підтримки дітей з ООП в умовах інклюзивного навчання в ЗЗСО: облаштування освітнього середовища, забезпечення допоміжними засобами навчання, оцінювання навчальних досягнень, надання (проведення) додаткових психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових освітніх послуг (занять). Особливості надання фізичної та психологічної підтримки учням.

Співпраця в найкращих інтересах дитини з ООП у закладі загальної середньої освіти. Роль команди психолого-педагогічного супроводу. Партнерство з батьками. Співпраця з фахівцями ІРЦ.

МОДУЛЬ 5. Діагностико-аналітичний

Настановне заняття

Підсумкове тестування

Рекомендовані джерела

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ДОКУМЕНТИ:

1. «Зарубіжна література» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Ніколенко О. М., Мацевко-Бекерська Л. В., Рудніцька Н. П., Ковальова Л. Л., Турянця В. Г., Базильська Н. М., Гвоздікова О. В., Лебедь Д. О.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://lib.imzo.gov.ua/konkursniy-vdbr-pdruchnikv-dlya-7-klasu/movno-literaturna-o>

svtnya-galuz/zarubzhna-literatura/zarubzhna-literatura-pdruchnik-dlya-7-klasu-zakladv-zagalno-seredno-osvti-avt-nkolenko-o-m-matsevko-bekerska-l-v-rudnitska-n-p-kovalova-l-l-turyanitsya-v-g-bazilska-n-m-gvozdikova-o-v-lebed-d-o/

2. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>

3. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249613934>.

4. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>.

5. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249613934>.

6. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджена Постановою Міністерства освіти і науки України 20 грудня 2000 р.) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>.

7. Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Снегірьова В.В., Бушакова О.В., Горобченко І.В., Каєнко О.В.)

8. Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Волощук Є. В., Слободянюк О. М.)

9. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. – 2017. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.

10. Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти. Наказ МОН України «Деякі питання організації дистанційного навчання» №1115 від 20.09.2020.

11. Постанова Кабінету Міністрів України про «Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» від 21.08.2019 року № 800 (зі змінами 27.12.2019 р.).

12. Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти (наказ МОЗ України від 25.09.2020 № 2205). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0563-16/page>.
13. Професійний стандарт вчителя (Реєстр професійних стандартів на сайті МОН України; дата внесення – 24.12.2020). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [file:///C:/Users/Оксана/ Downloads/Наказ_2736.pdf](file:///C:/Users/Оксана/Downloads/Наказ_2736.pdf).
14. Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-dlya-5-9-klasiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Баррі Пітер. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія. Київ. Смолоскіп. 2009.
2. Волощук Є.В., Слободянюк О.М. Зарубіжна література: підруч. для 7-го кл. загальноосвіт. навч. закл. 2-ге вид. Київ. Генеза. 2017.
3. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. Підручник. 4 -те вид. Київ. Либідь. 2008.
4. Гром'як Р.Т., Ковалів Ю.І. та ін. Літературознавчий словник-довідник. Київ. ВЦ «Академія». 1997. [Серія «Nota bene»].
5. Джерело педагогічних інновацій. Інклюзивна освіта: досвід, ресурси, проблеми. Науково-методичний журнал. – Випуск №1 (17). – Харків : Харківська академія неперервної освіти, 2017. – 228 с.
6. Кашуба Є. Біоадекватна технологія розвитку творчого мислення // Відкритий урок. – 2011. – № 6. – С. 23–26.
7. Ковалів Ю.І. Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах. Київ. ВЦ «Академія», 2007.
8. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах. – К., 2000. – С. 239.
9. Методичний путівник Нової української школи: мовно-літературна освітня галузь: збірник науково-практичних матеріалів / Т. Байдаченко, С. Гарна, О. Головіна, Т. Попова, І. Ціко, І. Шингоф, В. Щербатюк та ін. ; за заг. ред. І. Ціка. – Краматорськ : Відділ інформаційно-видавничої діяльності, 2021. – 215 с.
10. Мірошниченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник / Леся Федорівна Мірошниченко. – К., 2007. – 415 с.
11. Мокрогуз О. П., Волошенюк О. В., Дегтярьова Г. А., Старагіна І. П., Шаламов Р. В. Медіаосвіта в Державному стандарті базової середньої освіти (5–6 класи) / О. П. Мокрогуз (розділи 1, 2, 3, підрозділ 4.2), О. В. Волошенюк

(розділ 1, підрозділи 4.1, 4.3), Г. А. Дегтярьова (підрозділ 4.1), І. П. Старагіна (розділ 4.1), Р. В. Шаламов (підрозділ 4.2.) / За редакцією Іванова В.Ф., Волошенюк О. В. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2022. 63 с.

12. Мотивація як фактор успіху навчальної М85 діяльності / Харків нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди, наукова бібліотека ; уклад. : Грущенко С. І. ; вступ. ст. та бібліограф. ред. Неудачиної Т. І.; відп. ред. Коробкіна О. Г. – Харків, ХНПУ, 2019. – 40 с.

13. Ніколенко О.М. Вивчення зарубіжної літератури. 7 клас / Ольга Миколаївна Ніколенко. – Харків, 2002. – С. 177-192.

14. Ніколенко О.М., Мацапура В.І. Літературні епохи, напрями, течії. Київ. Педагогічна преса. 2004.

15. Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу. Навчально-методичний посібник. / Андрєєнкова В. Л., Войцях Т. В., Гриців І. П., Мельничук В. О., Сабліна Н. О., Флярковська О. В., Харківська Т. А. – Київ, 2023. – 149 с.

16. Степанов О.М. Педагогічна психологія: навч. Посібник. – К.: ВЦ «Академія», 2011. – 416 с. (Серія «Альма-матер»)

17. Токарева, Н. М. Гуманізація освітнього простору як передумова успішної соціалізації школярів. Варіативність соціалізації особистості в умовах сучасного інформаційного суспільства: монографія / авт. колектив : Н. М. Токарева, А. В. Шамне, О. О. Халік [та ін.]; ред.Н. М.Токаревої. Київ, ТОВ НВП «Інтерсервіс», 2017. С.108–119.

18. Художній текст: аспекти вивчення (збірник матеріалів). – Житомир, 1997. – С. 60.

19. Шевченко Н.В. Зарубіжна література. Практичний довідник. Харків. Весна. 2009.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. 7 освітніх трендів 2024 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://znayshov.com/News/Details/7_osvitnikh_trendiv_2024_roku#google_vignette

2. STEM-освіта. Електронний ресурс: <https://imzo.gov.ua/stem-osvita/>

3. Вебінар: Як і для чого використовувати штучний інтелект на уроках літератури. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://naurok.com.ua/webinar/yak-i-dlya-chogo-vikoristovuvati-shtuchniy-intelekt-na-urokah-literaturi>

4. Дячок С.О. (2017) Упровадження елементів STEM- (STEAM- чи STREAM-) освіти на уроках зарубіжної літератури через проектно-дослідницьку діяльність. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

- <https://lib.iitta.gov.ua/722372/1/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F%20%D0%94%D1%8F%D1%87%D0%BE%D0%BA%20STEM.pdf>
5. Жадановський С. Використання методу арт-терапії на уроках української літератури. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://genezum.org/library/vykorystannya-metodu-art-terapii-na-urokah-ukrainskoi-literatury>
 6. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі: практ. посіб. / Тім Лорман, Джоан Деппелер, Девід Харві; пер. з англ. – К.: СПД-ФО Парашин І.С., 2010. – 296 с. – URL: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/37/>
 7. Ісаєва О. Формування учня-читача-інтерпретатора – соціальне замовлення, що стоїть перед сучасною українською школою [Електронний ресурс] / О. Ісаєва. – Режим доступу: <http://www.ozonlit.in.ua/formuvannya-uchnya-chytacha-interpretatora-sotsialnezamovlennya-scho-stojit-pered-suchasnoyu-ukrajinskoji-shkoloyu>
 8. Йовко О.М. Steam-освіта на уроках української // Управління освіти, молоді та спорту Смілянської міської ради / 01. Лютий. 2021 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://surl.li/djilf>
 9. Кабан Л.В. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів у новій українській школі [Електронний ресурс] / Л.В. Кабан. – Режим доступу: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=4471
 10. Марченко Ірина Впровадження STEM-освіти в закладах загальної середньої освіти: реалії і перспективи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/User/Downloads/mv_58-431-443.pdf
 11. Марченко Ірина, Дуняшенко Наталія Особливості STEM-уроку в закладах загальної середньої освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/User/Downloads/nmv_59-324-338.pdf
 12. Найбільша мапа III-інструментів для освітян: обираємо «другого пілота» для щоденної роботи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://osvitoria.media/experience/najbilsha-mapa-shi-instrumentiv-dlya-osvityan-ob-uyayemo-drugogo-pilota-dlya-shhodennoyi-roboty/?fbclid=IwAR3htcVbVkoUjWM B9a7MUyvgKE8NeutmET4aWb7WXWPHkDK-wqlZjfFmrcg_aem_AW6XV1FTnZ1yEpalHvbqrn2wgg3aVUu6LDBapvGdnF7wuTd074zQXP01xPt0ajXWtD_bPUbe-oRKD91ow4fwOuPW
 13. Нові освітні тренди, які можуть підвищити інтерес та включеність учнів у навчальний процес. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://znayshov.com/News/Details/novi_osvitni_trendy_Yaki_mozhut_pidvyshchyty_interes_ta_vkliuchenist_uchniv_u_navchalnyi_protsets
 14. Свентозельська О.М. Застосування арт-терапії на уроках зарубіжної літератури. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://vseosvita.ua/library/zastosuvanna-art-terapii-na-urokah-zarubiznoi-literaturi-476201.html>

15. Сергійчук О.П. Впровадження Концепції STEM-освіти вчителем-філологом //сайт / Всеосвіта [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://surl.li/djily>

16. Формувальне оцінювання: приклади форм, які заповнюють фінські вчителі, діти та їхні батьки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nus.org.ua/articles/formuvalnogo-otsinyuvannya-pryklady-form-yaki-zapovnyuyut-uchyteli-dity-ta-yihni-batky/>

17. Чи стане ІІІ таким самим інструментом, як калькулятор? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://osvitoria.media/experience/chy-stane-shi-takym-samym-instrumentom-yak-ka-kulyator/?fbclid=IwAR02lAX4ixRXOlBV4bcLqZcn-NEIJd_Rh2EqQ_glixjsajZyL7oVxlmVWQA_aem_ASkWWPNcorE5hgow7tpkPrITalkg13DdskDW6Rj2Y5cm0igkE0UgANojyxnMG2iJRq23XlzeL7OmLGaDONAT3DtS

18. Шарова Тетяна, Шаров Сергій, Кременський Борис Освітні ресурси для організації STEAM-навчання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tsatu.edu.ua/kn/wp-content/uploads/sites/16/stranycy-yz-16563-9071-pb.pdf>

19. Шацька Н. Використання елементів STEM-освіти у мовно-літературній галузі // Електронний збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, вип. №3(50)/2022 / Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «STEM-Освіта: досвід, виклики, ідеї та рішення» (20-21 жовтня 2022 року, м. Запоріжжя) [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://drive.google.com/file/d/1y6bHmq9s08je-REbCBYNmbcmZkrhSOvU/view>

20. Я (практикую) СЕЕН. Рекомендації для здійснення формувального оцінювання навчальних досягнень учнівства із СЕЕН. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://drive.google.com/file/d/1D9pQIxF9aa5e2xeEblgA2He5toXiSedo/view>

21. Ягнич Мар'яна STEM-освіта на уроках української мови у 5-6 класах Нової української школи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/25907/1/Yahnych.pdf>

22. Як підтримати та заспокоїти дитину під час війни. URL: <https://eo.gov.ua/yak-pidtrymaty-ta-zaspokoity-dytynu-pid-chas-viyny/2022/02/28/>

23. Як проводити корекційно-розвиткові заняття для дітей з особливими освітніми потребами з числа тимчасово переміщених? URL: <https://sqe.gov.ua/korekciyno-rozvitkovi-zanyatty-dlya-di/>

ІНФОРМАЦІЙНІ СТОРІНКИ

1. <https://edu-post-diploma.kharkov.ua/> – сайт КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»
2. <https://mon.gov.ua/ua> – Міністерство освіти і науки України
3. <https://www.facebook.com/UAMON/> – Фейсбук сторінка МОН
4. <https://nus.org.ua/> – сайт «Нова українська школа»
5. <https://www.facebook.com/nus.org.ua/> – Фейсбук сайту «Нова українська школа»
6. <http://osvita.ua/> – сайт Освіта.ua
7. <https://www.facebook.com/osvita.ua> – Фейсбук сайту Освіта.ua
8. <https://medialiteracy.org.ua/> – Портал медіаграмотності
9. <https://toolbox.medialiteracy.org.ua/> – Тулбокс уроків медіаграмотності з прикладами уроків, кейсами, вправами і завданнями в рамках навчальних дисциплін
10. <https://e-learning.theewc.org> – платформа Європейського центру ім. Вергеланда. Програма «Демократична школа»
11. <http://www.4uth.gov.ua> – Державна бібліотека України для юнацтва.
12. <http://ukklib.com> – електронна бібліотека української літератури (зарубіжна література)